

tako, da se za mlijeko u bocama ne može jamčiti.

Ih je lako ukloniti s boca i ponovno upotrebiti

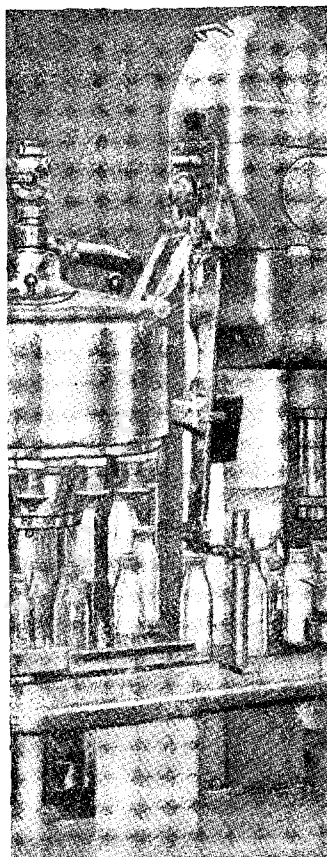
Najviše se upotrebljavaju **alu-kapice** (aluminijske kapice), koje su prevučene specijalnim papirom. Alu-kapice dobivamo već gotove i utisnemo ih na grlo boce, pa konačno učvrstimo strojem.

Ima i posebnih strojeva, koji prave kapice od aluminijske trake. Ove kapice dolaze automatski na pune boce i zatvaraju ih.

Opisat ću ovom prilikom i stroj za pravljenje alu-kapica sistema »Ford« kombiniran sa strojem za punjenje i zatvaranje boca sistema »Provida« (vidi sl. br. 4).

Na kombiniranom stroju montirana je i naročita naprava. Ona izrađuje aluminijske kapice od aluminijske trake, koja je 0,04 mm debela i 59 mm široka. Izrađene kapice padaju kroz kcrito na boce, koje su ispod korita, a glava za zatvaranje potiskuje kapice i zatvara boce. Regulira se foto-električno, i to tako, da je u koritu samo 5 ili 6 kapica, a ako ih je više, foto-čelija djeluje tako, da automatski zaustavi stroj za izradu kapica. Stroj izrađuje samo toliko kapica, koliko prolazi boca. Ako slučajno izostane jedna boca, kapica koja je namijenjena za nju, ostaje u koritu. Aluminijske kapice vrlo su higijenske, jer pokrivaju glavu boce samo izvana i lako ih je skinuti, a ne treba za to posebni alat.

Krunaste kapice načinjene su od specijalnog bijelog lima i imaju uložak pluta i folije. Za otvaranje boca u ovom slučaju služi poseban alat.

Sl. 4 Stroj za izradu alu-kapica sistema »Ford«

JEDNO INTERESANTNO I KORISNO SAVETOVANJE

Na inicijativu Sekcije industrijskih preduzeća za obradu i preradu mleka Udruženja konzervne industrije Jugoslavije, 8. o. m. održano je u Zagrebu savetovanje između predstavnika industrije za preradu mleka i predstavnika metalne industrije po pitanju izbora najpodesnijeg tipa mlakarske kante za transport mleka. Ovom savetovanju, pored predstavnika pomenutih industrija, prisustvovali su i naši poznati stručnjaci za mlakarstvo dr. ing. Sabadoš Dimitrije sa zagrebačkog Poljoprivrednog fakulteta i ing. Kervina France sa ljubljanskog Poljoprivrednog fakulteta, koji su svojim aktivnim učešćem u diskusiji po ovom interesantnom problemu

za našu mlekarSKU industriju, omogućili, da ovo savetovanje urodi punim plodom.

Za ovakav jedan sastanak i savetovanje odavno se ukazivala potreba, jer je problem jedne ekononične i praktične mlekarSke kante za transport mleka od proizvođača do industrije za preradu mleka iz dana u dan bio sve ozbiljniji i akutniji. Ovo pogotovu što se kod nas, u sklopu mera za unapređenje poljoprivrede, preduzimaju i najozbiljnije mere za kvalitativno i kvantitativno unapređenje stočarstva, čiji rezultati se već jasno osećaju u povećanoj produkciji mleka i pojačanim tržišnim viškovima mleka za industrisku preradu.

Iz diskusije s ovog savetovanja, koje je po našem mišljenju vrlo dobro uspelo, proizlaze interesantna zapažanja. Tako na pr. iz izlaganja pretstavnika industrije za preradu mleka vidi se, da je danas kod ove industrije u upotrebi više različitih tipova kanti i da ni jedan od njih ne zadovoljava ni najosnovnije uslove, koje industrija postavlja u pogledu ekonomičnosti, trajašnosti, praktičnosti i higijene mleka. Kao primer navodimo Zagrebačku mlekaru, koja danas u upotrebi ima 11 tipova kanti, u vrednosti od 88 miliona dinara. Slična je situacija i kod ostalih mlekarSKih preduzeća. Sve ove kante rezultat su rada pojedinih naših tvornica, koje su se trudile da svaka za sebe izbacii svoje, i po njihovu mišljenju, najbolje tipove računajući da s njime osvoje tržište. Međutim, pri izradi ovih kanti nije bilo dovoljno kontakta s industrijom za preradu mleka, a ukoliko je i bilo, taj kontakt je održavan s najbližim tvornicama, gde se imalo u vidu samo uže lokalne, a ne i šire oblike naših uslova pod kojima se ove kante upotrebljavaju. Otuda su sve ove kante imale niz nedostataka, koje industriji mleka nanose ozbiljne štete. Bilo je pokušaja i kopiranje nekih inostranih tipova kanti, ali se pritom nije vodilo računa i o našim specifičnim uslovima u kojima će se ove kante upotrebljavati, tako da i ovo nije urodilo željenim rezultatima.

Razumljivo je da je ovakovo šarenilo u mlekarSKim kantama nanosilo ozbiljne štete našoj industriji za preradu mleka, jer je manipulacija s ovim kantama, a naročito kod pranja s ugrađenim strojevima za pranje bila vrlo teška. Potom, i kod zamene pojedinih dotrajalih delova bilo je ozbiljnih poteškoća, a naročito kod poklopca koji je najčešće ispadao iz upotrebe, gde se nije mogao naći za kantu drugi odgovarajući poklopac i čitava kanta je ispadala iz upotrebe iako nije amortizovana. Ovakova situacija sa zamenom dotrajalih delova onemogućuje industriji za preradu mleka da iz dela amortizacije za zamenu obnavlja dotrajale kante, i ona je prinuđena da za obezbeđenje kanti ulazi u nove investicije, koje su ozbiljno opterećivale troškove proizvodnje, i negativno se odražavale na realizaciju gotovih proizvoda zbog previsokih cena.

Istina, iz prototipova pojedinih mlekarSKih kanti, s kojima su pretstavnici metalne industrije demonstrirali na ovom savetovanju, ne može se reći, da naša domaća industrija u ovom pogledu nije postigla zavidne rezultate. Ovo se naročito može reći za Industriju »TITO« iz Vogošća, koja je demonstrirala 2 tipa mlekarSKih kanta od po 10 i 40 lit. izvaljanih iz jednog komada aluminiUma, gde su savladani mnogi tehnički i ekonomski nedostaci dosadanih tipova kanti. Ove kante s otklanjanjem još izvesnih

nedostataka kod poklopca i grla kante, ima izgleda da će udovoljiti zahtevima industrije za preradu mleka. Industrija iz Celja takođe je u ovom pogledu postigla zavidne rezultate.

U diskusiji se dalje pokazalo da je u industriji za preradu mleka, dosta veliki problem i cediljke za ceđenje mleka, kako kod proizvođača mleka, tako i kod same industrije. Ovo pogotovu što su i ovde u upotrebi više tipova, a da ni jedan od njih ne odgovara uslovima jednog savremenog mlekarstva. Prema tome ukazuje se kao nužno da se ide i na tipiziranje cediljke za mleko.

Kod proizvođača mleka se dalje pokazuje kao problem i jedne praktične muzlice, jer se sada muža obavlja u raznim sudovima, a da nijedan od njih ne obezbeđuje ni najosnovnije higijenske uslove. Industrija je na ovom savetovanju demonstrirala 2 tipa muzlica, čija praktičnost treba tek da se ispita.

Posle završenog savetovanja, formirana je komisija od najboljih stručnjaka iz industrije za preradu mleka i metalne industrije. U ovu komisiju ušli su i predstavnici sa zagrebačkog i ljubljanskog Poljoprivrednog fakulteta i predstavnici Instituta za ispitivanje materijala. Ova komisija treba izraditi predlog najpodesnijih tipova mlekarskih kanti, cediljki i muzlica, kao i materijala od kojega bi se ova oprema izrađivala. Na osnovu predloga ove komisije, metalna industrija bi izradila odgovarajuće prototipove, koji bi se dali industriji za preradu mleka na svestrano ispitivanje, i ukoliko ova oprema bude zadovoljavala maksimum uslova, koje ova industrija postavlja, predložilo bi se propisivanje odgovarajućih standarda za ovu opremu.

U diskusiji se dalje pokazalo, da bi bilo potrebno ići na 2 tipa mlekarskih kanti, i to jedan veći tip za preuzimanje i transport mleka od drž. poljoprivrednih gazdinstava, gde imamo veliku proizvodnju mleka i 1 manji tip za preuzimanje mleka od individualnih proizvođača, gde imamo sitnu proizvodnju mleka.

Na savetovanju je dalje zaključeno, da metalna industrija i nadalje produži s izradom daljnjih tipova kanti, vodeći pritom računa o svim istaknutim nedostacima na savetovanju, te kako industrija za preradu mleka ne bi ostala bez potrebne ambalaže. Po izradi odgovarajućih standarda, metalna industrija pristupila bi izradi isključivo standardizovanih tipova mlekarskih kanti.

No, ovde bi bilo interesantno napomenuti, da bi trebalo razmotriti pitanje ev. izrade kamiona-cisterni od 2—4 tone za preuzimanje mleka od krupnih poljoprivrednih gazdinstava s velikom proizvodnjom mleka, jer bi ovakav transport za industriju bio najpovoljniji. Ovo pogotovu, što baš od poljoprivrednih dobara imamo nagli uspon u razvoju krupnog stočarstva. Ona se sve više afirmiraju i kao krupni producenti mleka za tržište.

L. Tanić